

Pihla Keto-Huovinen kok ym.

Lakialoite laiksi rikoslain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä aloitteella ehdotetaan viranomaisten maalittamista koskevan erilliskriminalisoinnin säätämistä ja lisäksi eräiden maalittamistekojen poistamista asianomistajarikoksista.

PERUSTELUT

Jokaisen suomalaisen tulee voida tehdä työtään rauhassa ilman uhkia. Viime vuosina erityisesti turvallisuusalan viranomaiset ovat kohdanneet uudenlaisen uhkan työnsä tekemiselle, ns. maalittamisen. Maalittamisessa pyritään vaikuttamaan työtään tekevään virkamieheen tietyn tämän tekemän päätöksen tai käsittelemien asioiden vuoksi. Maalittamisella pyritään vaikeuttamaan eri tavoin työntekijän mahdollisuuksia suorittaa työnsä. Käytännössä esimerkiksi saatetaan pyrkiä loukkaamaan työntekijän kunniaa, aiheuttamaan pelkoa omasta turvallisuudesta tai häiritsemään kotirauhaa.

Maalittamista on tarpeen käsitellä eri ilmiönä kuin vihapuhetta. Maalittamisessa voi olla kyse kielteisellä julkisuudella tai sillä uhkaamisella tapahtuvasta vaikuttamisesta viranomaistoimintaan, mutta se voi tapahtua myös muuten kuin julkisesti. Maalittamisessa ei ole kyse yksittäisistä sosiaalisen median kannanotoista tai annetusta kovasanaisesta asiakaspalautteesta, vaan laajemmasta systemaattisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikeuttamaan työtehtävien hoitamista.

Turvallisuussektorin eri viranomaiset ovat esittäneet, että maalittamiseen tulisi puuttua muiden toimenpiteiden lisäksi lainsäädäntöä muuttamalla. Laamannit esittivät yhdessä joulukuussa 2018 lainsäädännön muuttamista. Kyseisen aloitteen pohjalta oikeusministeriö katsoi, ettei muutoksia sääntelyyn olisi tarpeen tehdä. Tänä keväänä Poliisihallitus esitti lainsäädännön muutosta, jolla annettaisiin kenttäpoliisille nykyistä parempi anonyymiteetti kentällä siirtymällä nimitunnisteesta suojatumpaan tapaan tunnistaa poliisi.

Tällä lakialoitteella esitetään Poliisihallituksen, valtakunnansyyttäjän viraston ja käräjäoikeuksien laamannien esittämää lainsäädäntöaloitetta vastaavasti muutoksia rikoslakiin maalittamiseen puuttumiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että tietyt maalittamisen hallintaan osin soveltuvat rikoslain kriminalisoinnit (mm. laitton uhkaus, kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen) muutettaisiin asianomistajarikoksista virallisen syytteen alaisiksi rikoksiksi silloin, kun rikoksen kohteena on virkamies, työntekijä tai näiden läheinen virkamiehen tai työn-

Lakialoite LA 33/2019 vp

tekijän työtehtäviin liittyvistä syistä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan erillistä kriminalisointia, joka kattaisi maalittamisen eri ilmenemistavat, kuten joukkovoiman käytön sosiaalisessa mediasa tai virtuaalisen alustan tarjoamisen maalittamiselle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 16 lukuun uusi 3 a ja 3 b §, 24 luvun 12 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 879/2013, uusi 4 momentti ja 25 luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 441/2011, uusi 3 momentti seuraavasti:

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

3 a §

Viranomaisten maalittaminen

Joka itsenäisesti toimien tai panemalla alulle tai osallistumalla toimintaan, jossa viranomaisten palveluksessa olevaa tai tämän läheistä, viranomaisen työtehtävissä johtuvista syistä, häiritsemällä, uhkailemalla, perättömiä väitteitä esittämällä, levittämällä tai muulla vastaavalla tavalla, joka on omiaan vahingoittamaan tai vaikeuttamaan viranomaisten toimintaa tai päätöksentekoa viranomaisen palveluksessa olevan nykyisten tai tulevien virkatehtävien osalta on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta *viranomaisten maalittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Viranomaisen maalittamiseen syyllistyy myös se, joka tietoisena 1 momentissa mainittujen keinojen tarkoituksesta tarjoaa alustan keinojen käyttämiselle.

3 b §

Törkeä viranomaisten maalittaminen

Jos viranomaisen maalittaminen on omiaan aiheuttamaan viranomaiselle erityisen suurta vahinkoa tai sillä vaikeutetaan tai pyritään vaikeuttamaan viranomaisessa tehtävään merkittävään päätöksentekoon taikka yhteiskunnallisesti tai taloudellisesti merkittäviin viranomaisen toimintatehtäviin ja teko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava *tör-*

Lakialoite LA 33/2019 vp

keästä viranomaisen maalittamisesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

24 luku

Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjä saa kuitenkin nostaa syytteen 1 a ja 10 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, kun teko on kohdistunut virkamieheen, työntekijään tai näiden läheiseen virkamiehen tai työntekijän työtehtäviin liittyvistä syistä.

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Syyttäjä saa kuitenkin nostaa syytteen 7 §:ssä tarkoitettua laittomasta uhkauksesta, kun teko on kohdistunut virkamieheen, työntekijään tai näiden läheiseen virkamiehen tai työntekijän työtehtäviin liittyvistä syistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Lakialoite LA 33/2019 vp

Helsingissä 15.11.2019

Pihla Keto-Huovinen kok
Kari Tolvanen kok
Matias Marttinen kok
Ruut Sjöblom kok
Terhi Koulumies kok
Mia Laiho kok
Heikki Autto kok
Antero Laukkanen kd
Pauli Kiuru kok
Arto Satonen kok
Jussi Saramo vas
Veronika Honkasalo vas
Anne-Mari Virolainen kok